

Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Svar på remiss: Kommuner mot brott (SOU 2021:49)

Regeringen har bjudit in Umeå kommun att lämna synpunkter på betänkandet Kommuner mot brott (SOU 2021:49)

Vad lagförslaget går ut på i korthet

Lagförslaget innebär att kommunerna ska ta fram en lägesbild som beskriver brottsligheten och dess konsekvenser inom kommunens geografiska område. Kommunen ska även analysera orsakerna till de problem som identifierats. Utifrån lägesbilden, och kunskap om vad som kan vara verkningsfullt när det gäller att förebygga de brottsproblem som identifierats, ska kommunen ta ställning till behovet av förebyggande åtgärder samt formulera det i en åtgärdsplan.

Umeå kommun ställer sig positiva till att utredning inte definierat vilka åtgärder som kommunerna ska använda i sitt brottsförebyggande arbete, och att det kommunala självbestämmandet hålls högt genom att kommunen själv får utforma de bäst lämpade åtgärderna utifrån den aktuella lägesbilden.

Arbetet ska följas upp kontinuerligt och minst vartannat år ska lägesbilden och åtgärdsplanen uppdateras och eventuellt revideras. För att ta fram en adekvat lägesbild och åtgärdsplan krävs att kommunen samverkar med ett antal andra aktörer, särskilt gäller det Polismyndigheten.

Lagförslaget fokuserar framför allt på organiseringen av det brottsförebyggande arbetet och föreslår en struktur, dock ges en tillräckligt stor flexibilitet för att passa en stor, medelstor och liten kommun är Umeå Kommuns bedömning. Umeå kommun välkomnar förslaget eftersom det möjliggör för kommunen att fortsätta bedriva sitt brottsförebyggande arbete som funnits sedan 1985, i samma ambitionsnivå.

Den lägesbild som lagförslaget föreslår att kommunerna tar fram årligen handlar om en generaliserbar nivå och betänkandes bedömning är att inget

behov av informationsdelning på individnivå. I sak stämmer detta, men ett naturligt led i framtagandet av lägesbild och orsaksanalys är att sedan tillämpa brottsförebyggande åtgärder. I det ledet är informationsdelning på individnivå och sekretessbrytande regler ibland nödvändiga, kring den sociala preventionen och kan innebära svårigheter i samarbete mellan olika verksamheter inom kommunen men också med andra myndigheter, som till exempel polisen.

Kommunen ges ett särskilt ansvar för den lokala samordningen av det brottsförebyggande arbetet.

Betänkandet föreslår att ansvaret kommer innebära att kommunen ska verka för att överenskommelser om samverkan träffas med relevanta aktörer samt att de strategiska brottsförebyggande frågor hanteras i ett råd bestående av de aktörer som är närmast berörda av arbetet.

Att det är kommunen som får ett samordningsansvar inom sitt geografiska område anser Umeå Kommun är rimligt, och att ingen annan aktör skulle vara bättre lämpad utifrån uppdrag och ansvar. Polisen blir en naturlig samverkanspart, men även övriga samhällsaktörer behöver inkluderas i det brottsförebyggande arbetet, vilka kommunen ofta redan har en uppbyggd relation till och samverkan med.

I varje kommun ska det finnas en samordningsfunktion för det brottsförebyggande arbetet.

Funktionens uppgifter ska bland annat vara att samordna och stödja kommunens interna arbete med brottsförebyggande frågor, fungera som kontaktpunkt för externa aktörer samt bidra till att information om brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet i kommunen sprids till invånare och andra som kan ha intresse av den.

Kommunledningens roll

Kommunledningens engagemang är en förutsättning för det brottsförebyggande arbetet. Det handlar bland annat om att ange ramar och skapa förutsättningar för arbetet samt att följa upp det. Kommunstyrelsen, eller annan nämnd som fullmäktige särskilt bestämmer, ska ansvara för ledningen av kommunens brottsförebyggande arbete. Kommunfullmäktige ska kontinuerligt hållas informerat om arbetet.

Stöd till kommunerna

Strategiskt kunskapsstöd

Brå föreslås att ansvara för att stötta kommunerna att uppfylla den nya lagens krav. Utredningen föreslår bland annat att regeringen ger Brå i

uppdrag att, i samråd med länsstyrelserna, kartlägga vilket stöd som kommunerna har behov av för att göra detta samt utifrån det lämna förslag på hur det stöd som myndigheter idag erbjuder bör anpassas.

Operativt stöd

Länsstyrelsernas stöd till kommunernas brottsförebyggande arbete föreslås utvecklas med inriktning på att erbjuda ett ytterligare mer operativt stöd, anpassat efter de behov som enskilda kommuner har för att kunna uppfylla den nya lagens krav.

Ekonomiskt stöd

Utredning förordar finansieringsprincipen och att en ersättning på 21,5 per kommuninnevärdare utgår till kommunerna. Utöver detta föreslår Utredningen att kommunerna ges möjlighet att av Brå ansöka om bidrag för brottsförebyggande åtgärder.

Umeå kommun ställer sig positiva till att länsstyrelsernas brottsförebyggande stöd ska riktas mer operativt och kunna erbjuda alla kommuner ett mer handfast stöd, även de kommuner som har uppbyggt samverkan och fungerande organisation. Att dessutom få möjlighet att ta del av stöd från Brå, samt att söka projektmedel även för brottsförebyggande åtgärder anser Umeå kommun är en positiv utveckling. Umeå kommun ställer sig positiva till att finansieringsprincipen efterlevs i förslaget och att ersättningen som föreslås i utredningen är en rimlig nivå.

Utsatta områden

Gällande förslaget som rör utsatta områden, vill Umeå kommun göra ett medskick att problematiken som de kommuner som har utsatta områden erfar, är ofta likdanande i andra urbana miljöer, om än i sin linda. Att inkludera fler kommuner i arbetet, än de som polisen definierat som utsatta kan vara värdefullt. De kommunerna kan ha värdefulla lärdomar kring skyddsfaktorer men också hur en kommun kan bygga upp en resiliens mot social oro, och de kommuner som upplever mindre grad av problematiken utan att polisen definierat stadsdelar i kommunen som utsatta, kan ha nytta av de med längre erfarenhet av frågorna.

Hans Lindberg
Kommunstyrelsens ordförande

Margaretha Alfredsson
Stadsdirektör